

INDIVID, OMVÄRLD OCH LÄRANDE, 10 poäng **Human Development, Learning and Special Education, 10 Credits**

LÄRDOKKOD: ICK01N

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen omfattar 10 poäng inom nivån 1-40 poäng, ingår i det allmänna utbildningsområdet och behandlar centrala kunskapsområden. Kursen är obligatorisk inom lärarprogrammet. Den kan även läsas som fristående kurs. Kursplanen har beslutats av institutionsstyrelsen vid Institutionen för individ, omvärld och lärande 2001-05-30 och fastställts av Utbildningsnämnden 2001-06-19.

Kursansvarig institution är Institutionen för individ, omvärld och lärande.

2 FÖRKUNSKAPSKRAV

Särskild behörighet för lärarprogrammet.

3 SYFTE

Kursens syfte är att studenterna utvecklar förmågan att

- se och uppfatta människan som subjekt, aktör och skapande samhällsvarelse
- se hur socialisation och lärande varierar i tid och rum
- se barns, ungdomars och vuxnas lärande i ett livslångt perspektiv
- ur olika perspektiv reflektera över normalitet och variation i pedagogiska verksamheter
- se alla barns och ungdomars möjligheter, såväl enskilt som i grupp
- ta till vara barns och ungas skilda kulturella tillhörigheter i pedagogiska verksamheter
- arbeta med skapande processer och kulturella uttrycksformer som redskap i identitetsutveckling och lärande.

4 INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

Kursens innehåll fokuseras på människan i tid och rum. Vi arbetar med att kritiskt granska och ta ställning till olika uppfattningar och teorier om barn, unga och vuxna, omvärld, kunskap, forskning och lärande. Viktiga utgångspunkter är historiska, sociala, kulturella och könsmissiga aspekter på individ, socialisation och lärande.

Kursen innehåller följande områden:

- Barndom, ungdom och vuxenhet
- Normalitet och variation
- Inkludering och exkludering
- Makt och genus
- Samspelet mellan individ och samhälle
- Perspektiv på utveckling, lärande och forskning
- Institutionellt och icke-institutionellt lärande
- Människans kunskapande och kulturella uttrycksmedel

Arbetsmetoderna tar sin utgångspunkt i deltagarnas erfarenheter och har en problemorienterad uppläggning. Kursen är såväl högskoleförlagd som verksamhetsförlagd. Kursen bygger på bland annat föreläsningar, seminarier, arbete i studiegrupper samt skapande och konstnärliga uttrycksätt.

5 EXAMINATION

Examinationen utgörs av en individuell skriftlig uppgift och ett grupparbete, som ska redovisas i skapande och konstnärliga former samt skriftligt. Kursen bedöms med någon av betygsgraderna Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. Studenter som har godkänts på kursen ska på begäran erhålla kursbevis.

6 KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Obligatorisk gemensam litteratur (cirka 1000 sidor):

Läroplaner, kursplaner och andra styrdokument

Hammarberg, T. (2000). *Mänskliga rättigheter – Konventionen om barnets rättigheter*. Stockholm: Utrikesdepartementets skriftserie. (62 s). ISBN 91-7496-227-2

Imsen, G. (2000). *Elevens värld. Introduktion till pedagogisk psykologi*. Lund: Studentlitteratur. (Valda delar ca 150 s)

Key, E. (1996). *Barnets århundrade*. Ny utgåva med förord av Ola Stafseng. Informationsförlaget. (320 s).

Norman, K. (1996). *Kulturella föreställningar om barn. Ett socialantropologiskt perspektiv*. Stockholm: Rädda barnen. (valda delar ca 100 s)

Svedberg, L. & Zahr, M. (1998). *Boken om pedagogerna*. Stockholm: Liber. (320 s)

Svenska Unesco. (1996). *Salamanca- deklARATIONEN och handlingsram för undervisning av elever med behov av särskilt stöd*. Svenska Unescorådets skriftserie nr 4/96. (37 s)

United Nations Utrikesdepartementet Socialdepartementet. (1995). *Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet*. Stockholm: Socialdep. Utrikesdep. (40 s)

Härutöver tillkommer cirka 50 sidor som belyser forskningsmetodik.

Valbar litteratur (cirka 1000 sidor):

Studenter och lärare ska i samråd välja litteratur från sex olika delområden, se nedan. Nedanstående titlar utgör förslag till valbar litteratur. Det är även möjligt att i viss mån välja skönlitteratur.

a) Människans utveckling och socialisation: barndom, ungdom, vuxenhet

Andersson, B-E. (red) (2001). *Ungdomarna, skolan och livet*. LHS förlag.

Bjerg, J. (2000). *Pedagogik. En grundbok*. Stockholm: Liber. (600 s)

Björk, G. (1999). *Mobbing en fråga om makt?* Lund: Studentlitteratur.

Brodin, J. & Fasth, Å. (1999). *Att fånga dagen och framtiden. En studie om livssituationen för ungdomar med rörelsehinder och/eller andra funktionshinder*. Stockholm: Unga RBU- are.

Brodin, M. & Hylander, I. (1997). *Att bli sig själv. Daniel Sterns teori i förskolans vardag*. Stockholm: Liber.

Carlgren, I. (red). (1999). *Miljöer för lärande*. Lund: Studentlitteratur.

Hansen, M. (1999). Yrkeskulturer i möte läraren, fritidspedagogen och samverkan. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis. Göteborg studies in educational sciences 131.

Jerlang, E. (red). (1999). *Utvecklingspsykologiska teorier*. Stockholm: Liber.

Liljeström, R. (1992). *Uppväxtvillkor*. Stockholm: Publika.

Moyles, J. (1995). *Släpp in leken i skolan*. Stockholm: Runa.

Sommer, D. (1997). *Barndomens psykologi – utveckling i en föränderlig värld*. Stockholm: Runa.

Strander, K. & Torstenson-Ed, T. (1999). *Barnen och läroplanen om barns och vuxnas syn på lärande*. Stockholm: Gothia, (172 s)

Öhman, M. (1996). *Empati genom lek och språk*. Stockholm: Liber.

b) Barn, unga och vuxna i behov av särskilt stöd

Andersson, I. (2000). *Samverkan för barn som behöver. En handbok för lärare*. Jönköping: Folksam/HLS Förlag. (241 s)

Brodin, J. & Lindstrand, P. (2001). *Det börjar med lek... Lek och kommunikation med datorer för barn med funktionshinder*. Stockholm: WRP International.

Danielsson, L. & Liljeroth, I. (1996). *Vägval och växande. Förhållningssätt, kunskap och specialpedagogik för yrkesverksamma hjälpare*. Stockholm: Liber. (240 s)

Lagerheim, B. (1994). *Att utvecklas med handikapp*. Stockholm: Almqvist & Wiksell. (242 s)

Liljegren, B. (2000). *Elever i svårigheter, familjen och skolan i samspel*. Lund: Studentlitteratur

Rabe, T. & Hill, A. (red). (1996). *Boken om integrering. Idé teori praktik*. Arlöv: Corona AB. (173 s)

Sjöberg, M. (1996). *Unga med funktionshinder*. Stockholm: Liber. (160 s)

Sundelin Wahlsten, V. (1997). *Utveckling för att överleva*. Commentus. (180 s)

Österberg, O. (1996). *Samtal om livet i en klass*. Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik. (90 s)

c) Historiska aspekter på individ, socialisation och lärande

Andersson, B-E. (2001). *Visionärerna [Ellen Key, Jean Jacques Rousseau, John Locke, Maria Montessori, Celestin Freinet, John Dewey, Paolo Freire, Alexander S. Neill, Ivan Illich, Nils Christie, Reggio Emilia]*. Jönköping: Brain Books. (119 s)

Ariés, Ph. (1973). *Barndomens historia*. Stockholm: Gidlunds.

Aronsson, K., Cederblad, Dahl, Ohlsson, L & Sandin. (1984). *Barn i tid och rum*. Stockholm: Liber.

Henschen, H. (1983). *Barn i stan*. Stockholm: Tiden.

Illeris, K. (2001). *Lärande i möte mellan Piaget, Freud och Marx*. Lund: Studentlitteratur. (259 s)

Montessori, M. (1998). *Barndomens gåta*. Jönköping: Seminarium förlag.

Olsson, L. (1995). *Då barn var lönsamma*. Lund: Morgonrodnad.

Rohlin, M. (2001). *Att styra i namn av barns fritid. En nutidshistoria om konstruktion av dagens fritidshem i samordning med skolan*. Lärarhögskolan i Stockholm. Studies in Educational Sciences 41:HLS förlag.

Sandin, B. (1986). *Hemmet, gatan, fabriken eller skolan. Folkundervisning och barnuppföstran i svenska städer 1600-1850*. Lund: Arkiv.

Söderlund, A. (2000). *Barn i skola och fritidshem. En studie kring samverkan*. Lärarhögskolan i Stockholm. Studies in Educational Sciences 22:HLS förlag.

d) Etnicitet

Ahmadi, N. (red). (1998). *Ungdom, kulturmöten, identitet*. Stockholm: Liber. (220 s)

Alsmark, G. (1997). *Skjorta eller själ. Kulturella identiteter i tid och rum*. Lund: Studentlitteratur.

Daun, Å. (1998). *Svensk mentalitet ett jämförande perspektiv*. Stockholm: Rabén Prisma.

Ellneby, Y. (1996). *När kriget kom till dagis*. Stockholm: Utbildningsradion,. (160 s)

Herlitz, G. (1999). *Vem är inte riktigt klok? En kulturguide för ungdomar*. Uppsala: Uppsala public house,. (159 s)

Parszyk, I-M. (1999). *En skola för andra. Minoritetselevers upplevelser av arbets- och livsvillkor i grundskolan*. Lärarhögskolan i Stockholm. Studies in Educational Sciences 17:HLS förlag.

Wellros, S. (1998). *Språk, kultur och social identitet*. Lund: Studentlitteratur.

Ålund, A. (1999). *Multikultiungdom: kön, etnicitet, identitet*. Lund: Studentlitteratur. (196 s)

e) Genus

Bjerrum Nielsen, H. & Rudberg, M. (1991). *Historien om flickor och pojkar*. Lund: Studentlitteratur.

Elgqvist-Saltzman, I. (1993). *Kvinna. Lärarinna. Människa*. Stockholm: Carlsson.

Fagrell, B. (2000). *De små konstruktörerna. Flickor och pojkar om kvinnligt och manligt i relation till kropp, idrott, familj och arbete*. Stockholm: HLS förlag.

Frykhammar, E. (2000). Att lära tillsammans med varandra. Deltagarorienterad forskning i förskolan. *Pedagogisk forskning i Uppsala 139*. Uppsala universitet; pedagogiska inst.

Graf, J., Helmadottir, A.-M. & Ruben, M. (1991). *Visst är det skillnad*. Malmö: A & W förlag AB.

Gulbrandsen, J. (1995). *Är skolan till för Karin eller Erik?* Lund: Studentlitteratur.

Hjälmeskog, K. (1996). "Vi har börjat prata om det..." OM jämställdhet i lärarutbildningen. Stockholm: *Högskoleverkets rapportserie 1996:1*.

Hägglund, S. & Öhrn, E. (1992). Kön utbildningsmiljöer och prosocial utveckling. *Rapport nr 1992:2*. Institutionen för pedagogik. Göteborgs universitet.

Köhler, E-M. & Härnsten, G. (1996). *För våra barn fem europeiska kvinnor i tiden*. Stockholm: Carlssons förlag.

Molloy, G. (1992). Makt och kön i klassrummet. *I Höga berg och djupa dalar. Om förändring, förhoppning och framtid*. Stiftelsen Kvinnoforum.

Odelfors, B. (1996). *Förskolan i ett könsperspektiv – att göra sig hörd och sedd*. Lund: Studentlitteratur.

Rithander, S. (1991). *Flickor och pojkar i förskolan. Hjälpfröknar och rebeller*. Falköping: Almqvist & Wiksell.

Sandqvist, K. (1993). *Pappor och riktiga karlar*. Stockholm: Carlssons.

Stenberg, A. (1997). *Flickor och pojkar i samma skola*. Solna: Ekelunds förlag AB.

f) Den skapande och kunskapande människan

Andersson, B-E. (1985). *Som man frågar får man svar*. Stockholm: Rabén & Sjöbren.
Berg, L-E. (1992). *Den lekande människan* Lund: Studentlitteratur.

Birgerstam, P. (2000). *Skapande handling - om idéernas födelse* .Lund:
Studentlitteratur.

Björkvold, J-R. (1991). *Den musiske människan. Barnet, sången och lekfullheten genom livets faser*. Stockholm: Runa.

May, R. (1988). *Modet att skapa*. Stockholm: Bonnier Fakta.

Mattsson, M. (2001). *Stenar under vattenytan - forsknings- och utvecklingsarbete problematiserat*. Lund: Studentlitteratur.

Thurén, T. (1991). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Runa.

Trageton, A. (1996). *Lek med material. Konstruktionslek och barns utveckling*. Stockholm: Runa.

Trost, J. (1997). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Vygotskij, L. S. (1995). *Fantasi och kreativitet i barndomen*. Göteborg: Daidalos.

Wehner-Godée, C. (2000). *Att fånga lärandet – pedagogisk dokumentation med hjälp av olika medier*. Stockholm: Liber.

Öqvist, O. (1997). *Tyst erfarenhet*. Stockholm: Carlssons,.